

Handläggare: Barbro Trygg
Telefon: 08-508 18 122

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Svar på remissen Regler för skydd och rättsäkerhet inom demensvården (SOU 2006:110)

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen till kommunstyrelsen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering

Ulla Thorslund
Stadsdelsdirektör

Annica Dominus
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen, Äldreroteln, har fått regeringens förslag om regler för skydd och rättsäkerhet inom demensvården (SOU 2006:110)- Betänkande om utredning om skyddsåtgärder inom vård och omsorg för personer med nedsatt beslutsförmåga (S2005:02) på remiss. Remissen har lämnats för yttrande till stadsdelsnämnderna i Bromma, Farsta och Älvsjö samt Äldrenämnden och SLK. Remisstiden sträcker sig till den 2 april 2007.

Utredaren konstaterar att det idag används olika begränsningsåtgärder och hjälpmedel i vården och omsorgen om personer med nedsatt beslutsförmåga utan att det finns reglerat i lag. Utredaren anser att de olika tvångs- och begränsningsåtgärder som används behöver regleras i lag och ger förslag på hur.

Förvaltningen instämmer i utredarens förslag om att beslutsgången för att med tvång flyttas till ett särskilt boende och beslut att låsa in den boende i sin lägenhet ska vara slutligt beslut av Länsrätt. Förvaltningen anser däremot att beslut om att låsa dörr till en

enhet/avdelning kan beslutas av SoN¹ med eller utan delegering. Att enheten får ha kodlås alternativt Aptuslås² kan med fördel beslutas av stadsdelsnämnden och regleras via föreskrifter från medicinskt ansvarig sjuksköterska. Förvaltningen instämmer i utredarens övriga förslag till lagreglering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg. Stadsdelsnämndens pensionärsråd och äldreomsorgens samverkansgrupp har behandlat ärendet 2007-03-12 respektive 2007-03-15.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 3 februari 2005 att utreda om det finns behov av att införa bestämmelser om skydds- eller tvångsåtgärder inom vården och omsorgen av äldre personer som har nedsatt beslutsförmåga främst till följd av demenssjukdom. F.d. justitieombudsmannen Jan Pennlöv förordnades som särskild utredare och flera personer har deltagit som sakkunniga och experter. Uppdraget avslutades i december 2006 och betänkandet överlämnades till stadsrådet Maria Larsson.

Kommunstyrelsen, Äldreroteln, har fått regeringens förslag om regler för skydd och rättsäkerhet inom demensvården (SOU 2006:110)- Betänkande om utredning om skyddsåtgärder inom vård och omsorg för personer med nedsatt beslutsförmåga (S2005:02) på remiss. Remissen har lämnats för yttrande till stadsdelsnämnderna i Bromma, Farsta och Älvsjö samt Äldrenämnden och SLK. Remisstiden sträcker sig till den 2 april 2007.

Utredarens synpunkter och förslag

Utredaren konstaterar att det idag används olika begränsningsåtgärder och hjälpmedel i vården och omsorgen om personer med nedsatt beslutsförmåga utan att det finns reglerat i lag. De begränsningsåtgärder som används visas i tabell. Se bilaga 1

Utredaren anser att de olika tvångs- och begränsningsåtgärder som används behöver regleras i lag och ger förslag på hur. Utredarens översiktliga förslag till tvångs- och begränsningsåtgärder samt förslag till beslutsprocess redovisas i nedanstående schema.

Åtgärd	Utreda/ansöka om beslut	Tillfälligt beslut	Slutligt beslut	Möjlighet att delegera slutligt beslut	Beslut kan överklagas till
Flytta till särskilt boende	SoN	Länsrätt	Länsrätt	Nej	Kammarrätt
Låsa dörr/hålla	SoN	SoN	Länsrätt	Nej	Kammarrätt

¹ SoN: socialnämnd/i Stockholm stadsdelsnämnd

² Aptuslås är ett elektroniskt lås med låsbricka i stället för nyckel

kvar/återföra					
Använda sänggrind, bälte, brickbord	SoN	SoN	SoN	Ja	Länsrätt
Använda pejlings- och larmutrustning	SoN	SoN	SoN	Ja	Länsrätt
Hålla fast eller föra bort aggressiv person	SoN	SoN	SoN	Ja	Länsrätt
Fullfölja nödvändig omvårdnad	SoN	SoN	SoN	Ja	Länsrätt

Hela utredningen finns att tillgå på förvaltningen. Sammanfattning av utredningen bifogas tjänsteutlåtandet. Bilaga 2.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredarens synpunkter att det i vissa situationer kan vara nödvändigt att tillgripa begränsningsåtgärder för att skydda den enskilde personen med nedsatt beslutsförmåga. I Farsta stadsdelsförvaltning har den medicinskt ansvariga sjuksköterskan (Mas) utfärdat riktlinjer för begränsningsåtgärder såsom användande av bälte, säkerhetssele, sänggrindar, brickbord, låsta dörrar, passagelarm och individuella larm. Personalen på vård- och omsorgsboendena följer Mas riktlinjer. Dörr till boendes lägenhet/rum låses aldrig. Enheterna har kodlås eller Aptuslås dels för att skydda så att de boende inte själva går ut och inte hittar tillbaka innan personal hinner uppfatta det, vilket kan få allvarliga konsekvenser, dels för att hindra obehöriga att komma in. Den boende som klarar att gå ut på egen hand får hjälp av personal att låsa upp för att komma ut.

Förvaltningen instämmer i utredarens förslag om att beslutsgången för att med tvång flyttas till ett särskilt boende och beslut att låsa in den boende i sin lägenhet ska vara slutligt beslut av Länsrätt. Förvaltningen anser däremot att beslut om att låsa dörr till en enhet kan beslutas av SoN med delegering eftersom det är en viktig skyddsåtgärd. Förvaltningen instämmer i utredarens övriga förslag till lagreglering.

Personer med demenssjukdom som fått biståndsbeslut om särskilt boende har i allmänhet gravt nedsatt beslutsförmåga. De riskerar att skada sig själva om det inte finns försvårande hinder att komma ut från enheten. Att hänskjuta beslut om att enheten får ha kodlås eller Aptuslås till Länsrätten är enligt förvaltningen en onödig byråkrati. Att enheten får ha kodlås alternativt Aptuslås kan med fördel beslutas av stadsdelsnämnden och regleras via föreskrifter från medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Bilagor

Bilaga 1: Sambandet mellan skaderisker, tvångs- och begränsningsåtgärder och hjälpmedel
Bilaga 2: Utredning om skyddsåtgärder inom vård och omsorg för personer med nedsatt beslutsförmåga (SOU 2005:02), sammanfattning.